

FREDNINGSVÆRDI ER

MANUFAKTURGÅRDEN

KØGE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	14.08.2012
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/259-0001
Kommune:	Køge Kommune
Adresse:	Torvet 21, 4600 Køge
Betegnelse:	Manufakturgården
Fredningsår:	F.1919. Udv.1983
Omfang:	<i>Forhuset med sidehus og trappetårn (middelalder og 1634, ombygget 1824-26). F. 1919. Udv. 1983.*</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Manufakturgården ligger i husrækken på sydsiden af Køge Torv. Bygningen rummer kontorer og lejligheder.

Manufakturgården, Torvet 21, består af et otte fag langt, grundmuret forhus i to etager over en kælder. Bygningen står på en sortmalet sokkel, og bærer et heltag af røde vingetegl og mod gaden sidder fem kviste: tre trefagskviste og herover to torammede kviste. Murværket er gulkalket og prydes med et enkelt hvidkalket kordonbånd mellem første og anden etage samt et stort antal liljeformede murankre, der er placeret jævnt mellem vinduesfagene i første og anden etages højde. Øverst afsluttes murværket af et smalt bånd og en profileret hovedgesims, der begge er hvidkalkede. I det vestlige yderfag er der en portåbning med et halvrundt, opsproset overvindue, og i det tredje fag der indgang til forretningen i stueetagen over en granittrappe. Alle vinduer i stueetagen er ældre trerammede termovinduer, de øvrige vinduer er ældre korspostvinuder med forsatsruder. Mod gaden er der ligeledes tre tilmurede kældernedgange, og henover er de ældre sandstensfordakninger bevaret. Begge gavle er gulkalkede med smedjernsmurankre og afsluttes øverst af en skorsten. Gavlene har murede kamme med teglstensinddækning. På gårdsiden har forhuset en hejsekvist, to mindre kviste i tagfladen og et skur af bindingsværk over kældernedgangen. Forhuset er sammenbygget med et femfags sidehus i to etager over kælder. I hjørnet mellem for- og sidehus er der et muret trappetårn med indgangsdør og en granittrappe foran. Gårdsiden på for- og sidehus står gulkalket med hvidkalket hovedgesims og prydes af murankre, hvor dem på sidehuset er formet i årstallet 1634 og initialerne MMKID. Bygningernes vinduer er enten ældre enkeltlags vinduer med forsatsruder eller termovinduer, lignende dem på gadefacaden. Sidehusets frie gavl er ligeledes gulkalket og har et enkelt, ældre trerammes vindue. Mod nabogården ses flere blændinger efter tilmurede fladbuede vinduer og en fladbuet dør.

En af de tilmurede kældernedgange på gadesiden.

I det indre er forretningslokalet i stueetagen fortrinsvis præget af nyere overflader og installationer og fremstår som et stort åbent kontorrum. Loftets ældre bjælkelag er synligt og hvor forhuset møder sidehuset er der stort, ældre ildsted ligeledes bevaret. I sidehusets ydermur er der spor efter tidligere vinduesåbninger.

— BYGNINGSHISTORIE

Manufakturgården er bygget i 1634 som købmands- og gæstgivergård af Morten Michelsen og Kirsten Jensdatter på dele af en middelalderbygning, der formentlig gik delvis til under branden i 1634. Gården fik sit navn, da man begyndte at tilvirke sejldug i perioden 1687 til 1734. Væveriet lå i en nu nedrevet 38 fag lang bindingsværksbygning, der lå i forlængelse af sidehuset og nåede ned til Køge Å. Inden Manufakturgården blev herefter kraftigt ombygget til sit nuværende udseende i 1824-1826, havde forhuset to svungne gavle mod Torvet og et spir på trappetårnet i gården. I nyere tid er stueetagen i for- og sidehus blevet ændret til et åbent kontormiljø.

— KILDER

Bevaringsværdige Huse i Køge; udarbejde af Hans Henrik Engquist, Fredningsstyrelsen, Det særlige Bygningssyn, 1978. p.97-98

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Manufakturgården knytter sig til bygningens beliggenhed på sydsiden af Torvet, hvor den med sin højde, de karakteristiske høje gavle og den stejle taghældning står frem som en særlig prominent bygning i husrækken. På gårdssiden danner bygningens enkle gulkalkede mure sammen med et stort træ en stemningsfuld ramme om den pigstensbelagte gårdplads.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Manufakturgården knytter sig i det ydre til bygningens karakteristiske formsprog, med de spidse gavle med skorstene og den stejle taghældning, der viser tilbage til bygningens oprindelse i 1600-tallet. Også de tilmurede kældernedgange og hejsekvisten på gårdsiden viser tilbage til bygningens tidligere anvendelse som købmands-, gæstgivergård og væveri, hvor varer til salg og forarbejdning kunne læses ind og ud og af bygningen. Sidehusets murankre udformet som tal og bogstaver, 1634 og MMKID, henviser til bygningens opførelsesår samt til bygherrerne Morten Michelsen og Kirsten Jensdatter.

Manufakturgårdens karakteristiske store gavle og stejle tagflader.

I det indre er et ældre køkkenildsted og et antal fladbuede gemmenicher i den østre ydermur bevaret, disse vidner om tidligere tiders anvendelse af bygningen.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Manufakturgården knytter sig i det ydre til bygningens sluttede form, den rytmiske faginddeling og den anselige højde, der understreges af de store, stejle tagflader. Disse aspekter gør Manufakturgården til en af de prægtigste bygninger på Køge Torv. Hertil kommer det kalkede murværk, hvis nuancerigdom giver muroverfladerne et varmt og levende udtryk.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Manufakturgården knytter de bærende fredningsværdier sig i det ydre til for- og sidehusets opbygning i kalket grundmur med hvidkalkede detaljer, de høje gavle med skorstene og de store, stejle tagflader af røde vingetegl. Hertil kommer den regelmæssigt opbyggede gadefacade og alle ældre detaljer, herunder de ældre vinduer, døre, profilerede gesimser og de to skorstene, der sidder i hver sin gavl og den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til det bevarede ildsted, de fladbuede gemmenicher, loftets synlige bjælker og alle ældre detaljer samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ved en senere udskiftning anbefales det, at termovinduerne udskiftes med vinduer, der harmonerer med de øvrige ældre vinduer i bygningen.